

Sesijas dokuments

A9-0429/2023

11.12.2023

ZIŅOJUMS

par Līguma noteikumu par valstu parlamentiem īstenošanu
(2023/2084(INI))

Konstitucionālo jautājumu komiteja

Referents: *Paulo Rangel*

SATURA RĀDĪTĀJS

	Lpp.
PASKAIDROJUMS — FAKTU UN SECINĀJUMU KOPSAVILKUMS.....	3
PIELIKUMS. STRUKTŪRAS VAI PERSONAS, NO KURĀM REFERENTS IR SAŅĒMIS PIENESUMU.....	7
EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS	8
INFORMĀCIJA PAR PIENĒMŠANU ATBILDĪGAJĀ KOMITEJĀ.....	17
ATBILDĪGĀS KOMITEJAS GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAKSTA.....	18

PASKAIDROJUMS — FAKTU UN SECINĀJUMU KOPSAVILKUMS

Ievads

14 gadus pēc Lisabonas līguma stāšanās spēkā Konstitucionālo jautājumu (AFCO) komiteja uzskatīja par nepieciešamu sagatavot patstāvīgu īstenošanas ziņojumu, lai novērtētu to, kā tiek īstenoti Līguma noteikumi par valstu parlamentiem.

Ziņojuma mērķis ir novērtēt, kā tiek izmantoti pašreizējie mehānismi valstu parlamentu līdzdalībai Eiropas politiskajā procesā, kā arī šādas līdzdalības turpmākās attīstības perspektīvas. Pamatojoties uz šo novērtējumu, ziņojumā ir aplūkoti šo mehānismu iespējamie uzlabojumi, lai valstu parlamentus vairāk tuvinātu vispārējam integrācijas procesam. Tajā ir ņemtas vērā kopš iepriekšējā īstenošanas ziņojuma apstiprināšanas notikušās debates un izskanējušie ieteikumi, piemēram, Konferencē par Eiropas nākotni un Subsidiaritātes, proporcionalitātes un scenārija “Darīt mazāk, bet efektīvāk” jautājumu darba grupā.

I. Valstu parlamentu galvenā funkcija: Eiropas politikas kontrole, pilnvarojot savas valdības, kas pārstāvētas Padomē un Eiropadomē

Lisabonas līgums kļuva pazīstams kā parlamentu līgums tieši tāpēc, ka tas ir ievērojami palielinājis Eiropas Parlamenta pilnvaras, vienlaikus atzīstot valstu parlamentu konstitucionālo lomu Eiropas satvarā. Tiem piešķir svarīgu nozīmi Savienības demokrātiskās leģitimitātes nodrošināšanā, plurālisma un daudzveidības veicināšanā un tās konstitucionālās funkcijas nodrošināšanā.

Gan politiskā procesa dalībnieki dažādos pārvaldības līmeņos, gan arī pētnieki valstu parlamentus uzskata par svarīgiem dalībniekiem, kas palīdz stiprināt ES projekta demokrātisko pamatu. Valstu parlamentu aktīvai līdzdalībai ES lietās un pastiprinātai kontrolei pār valstu valdībām ir būtiska nozīme ES institucionālās sistēmas demokrātiskās pārskatatbildības un leģitimitātes nodrošināšanā. Tomēr, neraugoties uz valstu parlamentu iekļaušanu Līgumu tekstā, to iespējas rīkoties ES lietās varētu vēl vairāk uzlabot. Valstu parlamenti ir gatavi aktīvāk iesaistīties ES lietu risināšanā, ciešāk iesaistoties ES politikas un tiesību aktu satura veidošanā, nevis tikai subsidiaritātes jautājumu risināšanā. Pašlaik pastiprinās diskusijas par iespēju dot valstu parlamentiem iespēju iesaistīties visā lēmumu pieņemšanas procesā.

Iestāžu demokrātiskas darbības princips nozīmē spēju saukt pie atbildības lēmumu pieņēmējus. Šajā ziņā Eiropas institucionālajai sistēmai piemīt kāda īpatnība: Eiropas Savienības Padome kā institūcija, ko veido valstu izpildvaru pārstāvji, ir piederīga gan likumdošanas jomai kā likumdevēja, gan arī izpildvarai. Šāds hibrīds raksturs sarežģī politisko kontroli pār to, jo Eiropas Parlamenta prerogātas ir ierobežotas. Šajā kontekstā valstu parlamentiem ir būtiska nozīme Savienības demokrātiskās darbības nodrošināšanā, jo tie kontrolē savu valstu valdību īstenoto politiku Eiropas lietās, kā tas noteikts Līgumā.

Tomēr šo kontroli apgrūrina Padomes darba nepārredzamība, kas, neraugoties uz dažiem uzlabojumiem, joprojām pastāv. Piekluve informācijai, kas ir priekšnoteikums politiskās kontroles īstenošanai pār valsts valdību, pavisam dabiskā veidā galvenokārt ir valsts noteikumu un prakses jautājums, kas dažādās dalībvalstīs lielā mērā atšķiras. Tomēr būtu iespējams sekmēt kopēju minimālo noteikumu izstrādi, lai valstu parlamentiem nodrošinātu

lielāku Padomes darba pārredzamību. Šai pārredzamībai jo īpaši būtu jāattiecas uz valstu balsojumiem Padomē, kam būtu jābūt atklātiem, un, vēlams, arī uz Padomes sanāksmēm, kam turpmāk vajadzētu būt atklātām. Dalībvalstu rīcības un balsošanas rezultātu uzraudzība Padomē patiesi būtu visefektīvākais veids, kā valstu parlamenti varētu pienācīgi uzraudzīt savu valdību īstenoto politiku Eiropas lietās.

II. Valstu parlamentu īpašais konstitucionālais ieguldījums Eiropas līmenī: Eiropas politiskās telpas veidošana

Ja Lisabonas līgums aicina panākt ciešākas attiecības starp valstu parlamenti un Eiropas iestādēm, tas, protams, ir tāpēc, ka tiek sagaidīts, ka to īpašais ieguldījums būs plašāks nekā tas, ko valstu izpildvaru pārstāvji pauž un par ko balso Padomē un Eiropadomē. Pastāv patiesa konstitucionāla *differentia specifica* starp valstu parlamentu līdzdalību Eiropas dzīvē un valstu valdību līdzdalību iepriekš minētajā Padomē un Eiropadomē. Lai gan valdības pārstāv vienotu politisko nostāju, ko atspoguļo to balsu nedalāmība, valstu parlamenti ir tieši plurālisma un iekšējās daudzveidības izpausme (neskarot tajos paustās vairākuma gribas stingru ievērošanu). Īpašais ieguldījums, ko valstu parlamenti var sniegt Eiropas līmenī, ir tieši šo proporcionāli pārstāvēto valsts redzējumu daudzveidība. Tomēr ir maz darīts, lai pievērstu uzmanību valstu parlamentu neaizstājamajai konstitucionālajai funkcijai Eiropas dzīvē. Tā ievērojami veicina patiesas Eiropas politiskās telpas izveidi un patiešām autentisku publisko telpu. Patiesībā mazākuma viedokļi vienā valsts parlamentā varētu atbilst vairākuma viedoklim citā valsts parlamentā, un to savstarpējā mijiedarbība atspoguļo Eiropas politiskās arēnas veidošanos. Cita starpā ziņojums tiecas novērst šo trūkumu. Tas iespējams, pirmkārt, stingri mudinot valstu parlamentu delegācijas pārstāvēt iekšējo plurālismu visos savos kopīgajos pasākumos un saskaņā ar politisko grupu proporcijām. Otrkārt, ļaujot mazākuma grupām, kas pārstāv mazākuma viedokli, pievienot savus atšķirīgos viedokļus pamatotiem atzinumiem, nemazinot apņemšanos pieņemtajos atzinumos paust vairākuma gribu.

III. Tiecoties uz pilnīgu sadarbību starp iestādēm: Eiropas politiskās telpas izveide

Eiropas politiskās arēnas izveidi acīmredzami stiprina visu veidu pašreizējo iniciatīvu pastiprināšana. Patiesībā pastāvīgā sadarbība starp ES iestādēm un valstu parlamenti pēdējo desmit gadu laikā ir ievērojami uzlabojusies.

Lai gan šī sadarbība ir cieši saistīta ar dialogu starp pašām valsts likumdošanas nozarēm, joprojām pastāv iespēja veikt uzlabojumus. Pirmkārt un galvenokārt ir jāsteno centieni, lai vienkāršotu ES un valstu parlamentu attiecību pašreizējo satvaru, tostarp ES parlamentu priekšsēdētāju konferenci, *COSAC*, starpparlamentāro konferenci par stabilitāti, ekonomikas koordināciju un pārvaldību Eiropas Savienībā, Eiropola apvienoto parlamentāro kontroles grupu, starpparlamentārās komiteju sanāksmes un apvienotās parlamentārās sanāksmes, kas ir tikai dažas no attiecīgajām struktūrām. Šajā sakarā ļoti lielu ieguvumu sniegtu komitejās balstītas pieejas attīstība.

Ir nepieciešama labāka parlamentārās sadarbības koordinācija un organizēšana laika un satura ziņā, lai novērstu parlamentārās sadarbības pavājināšanos. Turklāt ir nepieciešama labāka sadarbība starp valstu parlamenti/palātām, lai tie varētu apgūt pašreizējos ES lietu ietekmēšanas mehānismus. Šķiet, ka priekšroka tiek dota komitejās balstītai pieejai attiecībā uz parlamentāro sadarbību.

Būtu jāorganizē “Eiropas nedēļa”, kas vienlaikus varētu notikt 27 valstu parlamentos un kurā piedalītos komisāri, Eiropas Parlamenta deputāti un Padomes prezidentūras ministri, debatējot par Eiropas lietām ar valstu parlamentu un — attiecīgā gadījumā — reģionālo parlamentu deputātiem. Nekādi neapdraudot katra parlamenta suverenitātes prerogatīvu, “Eiropas nedēļa” varētu ietvert valstu parlamentu un Eiropas Parlamenta reglamentu reformu.

IV. Valstu parlamentu loma subsidiaritātes kontroles īstenošanā

Apzinoties, ka tā ir viena no vissvarīgākajām konstitucionālajām pilnvarām, valstu parlamenti vienprātīgi novērtē dažus agrīnās brīdināšanas sistēmas (ABS) darbības traucējumus, kas var izraisīt dzeltenās kartītes vai oranžās kartītes procedūras.

Valstu parlamentu iesniegtie pamatotie atzinumi nebūt nepalēnina vai neaptur ES likumdošanas procesus, galvenokārt tāpēc, ka šie atzinumi ir jāiesniedz astoņu nedēļu laikā no brīža, kad Komisija ir iesniegusi savu tiesību akta priekšlikumu. Tomēr šis termiņš ir ierobežojošs faktors, kas attur valstu parlamentus no pamatotu atzinumu iesniegšanas, un tāpēc visi galvenie procesa dalībnieki to neuzskata par pietiekamu, jo nākas saskarties ar kavēšanos sarežģītu tiesību aktu kopumu atsevišķu elementu nosūtīšanā valstu parlamentiem un ar brīvdienu periodiem, kad lielākā daļa valstu parlamentu nestrādā. Taču to nevar mainīt, negrozot Līgumu. Iepriekšējā īstenošanas ziņojumā bija ierosināts ieviest tehniskās paziņošanas periodu, kas *de facto* pagarinātu iepriekš minēto astoņu nedēļu periodu. Tādēļ Komisija, nosakot valstu parlamentiem paredzēto astoņu nedēļu periodu pamatotu atzinumu iesniegšanai, ietekmes mazināšanas nolūkā kopš 2019. gada sāka izslēgt svētku periodu gada beigās. Tomēr diskusijās par iespējamiem Līguma grozījumiem ir jāapsver iespēja pagarināt šo termiņu, kā to pieprasa valstu parlamenti.

Šķiet, ka valstu parlamenti un Eiropas iestādes dažādi interpretē subsidiaritātes principu, kas zināmā mērā var ietekmēt ABS ieviešanu, jo tas samazina tās efektivitāti. Šis aspekts ir aplūkots arī Konferences par Eiropas nākotni (*CoFoE*) ieteikumos, kuros ierosinātas dažādas idejas. Tāpēc vienotas subsidiaritātes principa izpratnes veidošana, aptverot Amsterdamas līgumam sākotnēji pievienotajā Protokolā par subsidiaritāti un proporcionalitāti ietvertos kritērijus, attiecīgo Eiropas Savienības Tiesas judikatūru, kā arī pašas Komisijas praksi, palīdzētu palielināt skaidrību attiecībā uz šī principa piemērojamību un novērtēšanu. Šī vienotā izpratne varētu arī palīdzēt novērst atšķirību starp subsidiaritātes *stricto sensu* un *lato sensu*, kas ietver arī kompetences piešķiršanu un proporcionalitāti, tādējādi izvairoties no pārmērīgi ierobežojoša redzējuma attiecībā uz subsidiaritātes principu.

2018. gada ziņojumā aplūkotā “zaļās kartītes” procedūra tika apspriesta arī *CoFoE*, kuras izstrādātā 40. pasākuma 2. punktā ir ierosināts, ka valstu parlamentiem (un reģionālajiem parlamentiem ar likumdošanas pilnvarām) ir “jādod iespēja ierosināt tiesību aktu priekšlikumus Eiropas līmenī”. Šī *CoFoE* pasākuma īstenošanai būtu vajadzīga Līguma pārskatīšana. Atzīstot valstu parlamentu lomu Eiropas Savienībā, jāuzsver, ka tie neveido “trešo palātu” Savienības institucionālajā sistēmā un tāpēc tiem nevajadzētu piešķirt tiešas iniciatīvas tiesības. Kā paskaidrots iepriekšējā īstenošanas ziņojumā, šādam jaunievedumam noteikti būtu trīs ierobežojumi: tā nevar būt īsta likumdošanas iniciatīva, jo šīs tiesības ir paredzētas vienīgi Komisijai (ne Parlaments, ne Padome pagaidām nedrīkst ierosināt tiesību aktus, taču jebkādas turpmākas Līguma pārskatīšanas ietvaros Eiropas Parlamentam būtu jāpiešķir likumdošanas iniciatīvas tiesības); to nevar izmantot saistībā ar spēkā esošo ES tiesību aktu atcelšanu, jo pretējā gadījumā tā būtu reversa sarkanā kartīte, un, visbeidzot, tajā

nevajadzētu iekļaut nekādas tiesības uz grozījumiem Eiropas tiesību aktos (kas varētu uzurpēt EP un Padomei ar Līgumiem piešķirtās tiesības). Tāpēc šī ideja ir visieteicamākā, jo tā atspoguļo pareizu subsidiaritātes izpratni tādā mērā, ka tā nozīmē — valstu parlamenti atzīst, ka daži jautājumi ir Savienības ekskluzīvā kompetencē. Pilnīgas ieviešanas gadījumā tās būtu tiesības iesniegt priekšlikumu vai ierosinājumu, un līdzīgi kā paralēlo mehānismu gadījumā, pārkāpjot valstu parlamentu atbalstam noteikto sliekšni, Komisijai atteikuma gadījumā būtu pienākums sniegt argumentētu atbildi. Turklāt tai vispirms būtu jānodrošina Eiropas Parlamenta atbalsts.

**PIELIKUMS. STRUKTŪRAS VAI PERSONAS,
NO KURĀM REFERENTS IR SAŅĒMIS PIENESUMU**

Referents, pilnībā uzņemoties visu atbildību, apliecina, ka viņš nav saņēmis nekādu pienesumu no struktūrām vai personām, kas būtu jānorāda šajā pielikumā saskaņā ar Reglamenta I pielikuma 8. pantu.

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

par Līguma noteikumu par valstu parlamentiem īstenošanu (2023/2084(INI))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienību (LES), jo īpaši tā 5. pantu par kompetences piešķiršanas principu un subsidiaritāti, 10. panta 1. punktu par pārstāvības demokrātiju, 10. panta 2. punktu par ES pilsoņu pārstāvēšanu, 10. panta 3. punktu par ES pilsoņu tiesībām līdzdarboties Savienības demokrātiskajā dzīvē, 10. panta 4. punktu par Eiropas politisko partiju lomu, 11. pantu par līdzdalības demokrātiju, 12. pantu par valstu parlamentu lomu, 48. panta 3. punktu par parasto pārskatīšanas procedūru un 48. panta 7. punktu (pārejas klauzula),
- ņemot vērā Amsterdamas līgumam pievienoto Protokolu Nr. 1 par valstu parlamentu lomu Eiropas Savienībā¹ un Lisabonas līgumam pievienoto Protokolu Nr. 2 par subsidiaritātes un proporcionalitātes principu piemērošanu²,
- ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 15. pantu un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 41. un 42. pantu,
- ņemot vērā 2009. gada 7. maija rezolūciju par Eiropas Parlamenta un dalībvalstu parlamentu attiecību veicināšanu saskaņā ar Lisabonas līgumu³, 2014. gada 16. aprīļa rezolūciju par Eiropas Parlamenta attiecībām ar dalībvalstu parlamentiem⁴ un 2018. gada 19. aprīļa rezolūciju par Līguma noteikumu par dalībvalstu parlamentiem īstenošanu⁵,
- ņemot vērā priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par Eiropas politisko partiju un Eiropas politisko fondu statusu un finansēšanu (COM(2021)0734),
- ņemot vērā Komisijas 2019. gada 11. jūlijā publicēto 2018. gada ziņojumu par subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa piemērošanu un par attiecībām ar valstu parlamentiem (COM(2019)0333), 2020. gada 30. jūnijā publicēto 2019. gada ziņojumu (COM(2020)0272), 2021. gada 23. jūlijā publicēto 2020. gada ziņojumu (COM(2021)0417) un 2022. gada 1. augustā publicēto 2021. gada ziņojumu (COM(2022)0366),
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta Direktorāta attiecībām ar valstu parlamentiem gada ziņojumus, jo īpaši 2022. gada ziņojumu par attiecībām starp Eiropas Parlamentu un dalībvalstu parlamentiem,
- ņemot vērā 2021. gada 20. janvāra rezolūciju par Eiropas Savienības tiesību aktu

¹ OV C 202, 7.6.2016., 203. lpp.

² OV C 115, 9.5.2008., 206. lpp.

³ OV C 212 E, 5.8.2010., 94. lpp.

⁴ OV C 443, 22.12.2017., 40. lpp.

⁵ OV C 390, 18.11.2019., 121. lpp.

piemērošanas pārraudzību 2017., 2018. un 2019. gadā⁶ un 2022. gada 19. maija rezolūciju par Komisijas 2021. gada ziņojumu par tiesiskumu⁷,

- ņemot vērā 2021. gada 24. jūnija rezolūciju par Eiropas Savienības tiesību aktu normatīvo atbilstību, subsidiaritāti un proporcionalitāti — ziņojums par labāku likumdošanas procesu (2017., 2018. un 2019. gads)⁸,
- ņemot vērā Subsidiaritātes, proporcionalitātes un scenārija “Darīt mazāk, bet efektīvāk” jautājumu darba grupas 2018. gada 10. jūlija ziņojumu “*Active subsidiarity – a new way of working*” (“Aktīva subsidiaritāte — jauns darba veids”)⁹;
- ņemot vērā 2020. gada 15. janvāra rezolūciju par Eiropas Parlamenta nostāju attiecībā uz konferenci par Eiropas nākotni¹⁰ un 2022. gada 4. maija rezolūciju par turpmākajiem pasākumiem saistībā ar konferences par Eiropas nākotni secinājumiem¹¹,
- ņemot vērā 2022. gada 9. jūnija rezolūciju par aicinājumu sasaukt konventu, lai grozītu Līgumus¹²,
- ņemot vērā 2023. gada 22. novembra rezolūciju par Eiropas Parlamenta priekšlikumiem attiecībā uz Līgumu grozīšanu¹³,
- ņemot vērā Līguma par stabilitāti, koordināciju un pārvaldību ekonomiskajā un monetārajā savienībā (LSKP) 13. pantu, kurā paredzēts organizēt starpparlamentu konferences, lai apspriestu budžeta politiku un citus jautājumus, uz ko attiecas Līgums,
- ņemot vērā 2023. gada 15. marta rezolūciju par Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu¹⁴,
- ņemot vērā prezidentūras secinājumus pēc Eiropas Savienības parlamentu priekšsēdētāju konferences, kas notika Prāgā 2023. gada 24. un 25. aprīlī¹⁵,
- ņemot vērā 2023. gada 14.–16. maijā Stokholmā notikušās LXIX Eiropas lietu komiteju konferences (*COSAC*) plenārsēdes secinājumus¹⁶,
- ņemot vērā 2023. gada 30. jūnijā un 1. jūlijā Leonā notikušajā Konferencē par godu Starptautiskajai parlamentārisma dienai pieņemto Leonas deklarāciju par parlamentārismu “*Strengthening Parliaments to Enhance Democracy*” (“Parlamentu

⁶ OV C 456, 10.11.2021., 56. lpp.

⁷ OV C 479, 16.12.2022., 18. lpp.

⁸ OV C 81, 18.2.2022., 74. lpp.

⁹ “*Active subsidiarity – a new way of working*”, Subsidiaritātes, proporcionalitātes un scenārija “Darīt mazāk, bet efektīvāk” jautājumu darba grupas [ziņojums](#), 2018. gada 10. jūlijs.

¹⁰ OV C 270, 7.7.2021., 71. lpp.

¹¹ OV C 465, 6.12.2022., 109. lpp.

¹² OV C 493, 27.12.2022., 130. lpp.

¹³ Pieņemtie teksti, P9_TA(2023)0427.

¹⁴ Pieņemtie teksti, P9_TA(2023)0078.

¹⁵ <https://parleu2022.cz/wp-content/uploads/2023/04/EUSC-Prague-Presidency-Conclusions-final-EN-1.pdf>.

¹⁶ <https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/download/file/8a8629a88827df1e018828991e660000/Contribution%20adopted%20by%20the%20LXIX%20COSAC.pdf>.

stiprināšana nolūkā veicināt demokrātiju”)¹⁷,

- ņemot vērā Reglamenta 54. pantu, kā arī 1. panta 1. punkta e) apakšpunktu un 3. pielikumu Priekšsēdētāju konferences 2002. gada 12. decembra lēmumā par procedūru patstāvīgo ziņojumu sagatavošanas atļaujas piešķiršanai,
 - ņemot vērā Konstitucionālo jautājumu komitejas ziņojumu (A9-0429/2023),
- A. tā kā valstu parlamentu aktīvai līdzdalībai Eiropas lietās un pastiprinātai kontrolei pār valstu valdībām ir būtiska nozīme ES institucionālās sistēmas demokrātiskās pārskatbildības un leģitimitātes nodrošināšanā;
 - B. tā kā valstu parlamenti “aktīvi palīdz nodrošināt Savienības sekmīgu darbību” (LES 12. pants) un kopā ar Eiropas Parlamentu tiem ir būtiska nozīme ES projekta demokrātiskās leģitimitātes stiprināšanā, iedzīvotāju uzticēšanās veicināšanā un Eiropas projekta ilgtspējas un noturības veicināšanā;
 - C. tā kā pašreizējie instrumenti valstu parlamentu līdzdalībai Eiropas lietās lielā mērā nav zināmi gan lēmumu pieņēmējiem, gan sabiedrībai kopumā; tā kā jāpalielina informētība par šiem instrumentiem;
 - D. tā kā valstu valdību parlamentārā pārskatbildība un to kontrole saistībā ar Eiropas lietām, kas atkarīga no konkrētajām valstu praksēm, ir valstu parlamentu nozīmes stūrakmens pašreizējā Eiropas Līgumu struktūrā;
 - E. tā kā šo pārskatbildību un kontroli var veicināt, palielinot pārredzamību Padomē, jo īpaši attiecībā uz dalībvalstu balsošanas rezultātiem; tā kā valstu parlamenti un Eiropas Parlamentam būtu jāpalielina spiediens uz Padomi rīkoties pārredzamāk un uzņemties lielāku atbildību visā likumdošanas procesā; tā kā turklāt piekļuve citu ES iestāžu dokumentiem ļauj valstu parlamenti pienācīgi veikt pārbaudi;
 - F. tā kā pārredzamības trūkums ES likumdošanas un lēmumu pieņemšanas procesos var apdraudēt gan valstu parlamentu prerogatīvas saskaņā ar Līgumiem un attiecīgajiem protokoliem, gan jo īpaši to lomu savu valstu valdību, kas pārstāvētas Padomē, kontrolē;
 - G. tā kā parlamentārais plurālisms bagātina debates Eiropas līmenī un tādējādi sniedz lielu labumu Savienībai un parlamentāro minoritāšu pārstāvībai Eiropas lietās un palīdz līdzsvarot vairākumu katrā parlamentā, vienlaikus pilnībā respektējot to un atbilstoši to proporcijai; tā kā nacionālo parlamentāro minoritāšu viedokļi un pārstāvība būtu jāņem vērā ES līmenī un tie varētu būt noderīgi, cita starpā, turpmākajā ES Līgumu pārskatīšanas procesā, vienlaikus ievērojot valstu parlamentu kompetences attiecībā uz to pārstāvību;
 - H. tā kā Protokolā Nr. 2 (6. pantā) ir atzīts, ka valstu parlamenti var apspriesties ar reģionālajiem parlamenti ar likumdošanas pilnvarām, taču reģionālo parlamentu loma ir atkarīga no valstu tiesību aktiem un ļoti bieži ir tikai konsultatīva; tā kā Komisijai, Padomei, dalībvalstīm un to parlamenti būtu jāņem vērā to reģionālo parlamentu loma, kuriem ir likumdošanas pilnvaras, un jāveicina to iesaiste, jo īpaši

¹⁷ https://www.congreso.es/backoffice_doc/prensa/notas_prensa/99181_1688138271277.pdf.

gadījumos, kad var tikt skartas reģionu ekskluzīvās kompetences;

- I. tā kā daudziem Reģionu komitejas locekļiem ir reģionālas vēlētas varas pilnvaras; tā kā varētu notikt debates par Reģionu komitejas lomu reģionālo parlamentu tuvināšanā vispārējam integrācijas procesam un Eiropas demokrātijas stiprināšanā;
- J. tā kā valstu parlamenti un to loma ES institucionālajā sistēmā ir aplūkota vairākos priekšlikumos, kas ietverti ziņojumā par Konferenci par Eiropas nākotni (*CoFoE*) galīgajiem rezultātiem; tā kā *CoFoE* pieredze liecina par auglīgo aliansi starp valstu parlamenti un Eiropas Parlamentu;
- K. tā kā valstu parlamenti ir nozīme jebkurā Eiropas Līgumu pārskatīšanā, jo īpaši attiecībā uz mērķi stiprināt ES parlamentāro dimensiju un demokrātisko dzīvi; tā kā Eiropas Parlaments 2022. gada 9. jūnija rezolūcijā aicināja sasaukt konventu, lai grozītu Līgumus;
- L. tā kā Eiropas publiskās telpas izveidi varētu veicināt, Eiropas darba kārtībā iekļaujot virkni forumu, un šādus forumus varētu organizēt kopējas “Eiropas nedēļas” ietvaros, valstu un reģionālo parlamentu palātu deputātiem apspriežot Eiropas jautājumus vienlaikus ar komisāriem, ar Eiropas Parlamenta deputātiem un ar Padomes prezidentūras ministriem; tā kā patiesas Eiropas publiskās sfēras attīstība nāktu par labu arī iedzīvotāju lielākai informētībai, līdzdalībai un dialogam ar tiem;
- M. tā kā būtu jāstiprina arī valstu parlamentu iesaiste ES lietās, izmantojot tematisku, uz komitejām balstītu vai *ad hoc* pieeju; tā kā starpparlamentāro komiteju sanāksmju (*ICM*) formāts būtu vēl vairāk jāuzlabo;
- N. tā kā valstu parlamenti izrāda interesi ciešāk iesaistīties ES politikas un tiesību aktu satura veidošanā, nevis tikai agrīnās brīdināšanas sistēmā (*ABS*), kas attiecas tikai uz subsidiaritāti;
- O. tā kā valstu parlamentu tiesību ieviešana attiecībā uz subsidiaritātes principa ievērošanas kontroli, pamatojoties uz *ABS*, ir pastiprinājusi valstu parlamentu iesaisti ES lēmumu pieņemšanā;
- P. tā kā valstu parlamentu iesniegtie pamatotie atzinumi stiprina Eiropas likumdošanas procesu, novērtējot atbilstību subsidiaritātes principam; tā kā Protokola Nr. 1 4. pantā noteiktais astoņu nedēļu laikposms ir izrādījies nepietiekams, lai savlaicīgi uzraudzītu subsidiaritātes principa ievērošanu, un nākamās Līguma pārskatīšanas laikā tas būtu jāpagarina;
- Q. tā kā Eiropas politiskajām partijām ir izšķiroša nozīme ES un valstu parlamentu tuvināšanā; tā kā regulatīvie šķēršļi kavē jēgpilnāku sadarbību starp Eiropas politiskajām partijām un valstu partijām; tā kā var apsvērt inovatīvus un spēcīgākus sadarbības instrumentus starp valstu parlamenti un Eiropas Parlamentu, tostarp intensīvāku dialogu starp politiskajām saimēm un grupām;
- R. tā kā 2018. gada īstenošanas ziņojumā tika ieteikts dot iespēju valstu parlamenti iesniegt konstruktīvus priekšlikumus izskatīšanai Komisijā, pienācīgi ņemot vērā Komisijas iniciatīvas tiesības;

- S. tā kā *CoFoE* laikā tika ieteikts valstu parlamentiem un reģionālajiem parlamentiem ar likumdošanas pilnvarām “dot iespēju ierosināt tiesību aktu priekšlikumus Eiropas līmenī”, kas tiem ļautu ierosināt konstruktīvus priekšlikumus izskatīšanai Komisijā, pienācīgi ņemot vērā Komisijas iniciatīvas tiesības, vispirms nodrošinot Parlamenta atbalstu; tā kā pašreizējā sasaukuma laikā vairākkārt ir uzsvērts mērķis panākt pilnvērtīgas Eiropas Parlamenta iniciatīvas tiesības;
- T. tā kā Parlaments 2022. gada 9. jūnija rezolūcijā aicināja noteikt Eiropas Parlamentam vispārējās tiesības likumdošanas iniciatīvas tiesības; tā kā pēc šo tiesību piešķiršanas “zaļās kartītes” procedūras būtu jāattiecinā arī uz Parlamentu;
- U. tā kā “sarkanās kartītes” procedūras īstenošanu nevar uzskatīt par piemērotu un konstruktīvu instrumentu attiecībā uz mērķi palielināt valstu parlamentu līdzdalību Eiropas integrācijas procesā;
- V. tā kā *IPEX* — platforma pastāvīgai informācijas apmaiņai starp valstu parlamentiem un starp valstu parlamentiem un Eiropas iestādēm — būtu jāattīsta saskaņā ar tās digitālo stratēģiju; tā kā Eiropas Parlamentam tajā ir galvenā atbalsta loma;
- W. tā kā valstu parlamentiem ir attiecīga kompetence brīvības, drošības un tiesiskuma jomā saskaņā ar LESD 70., 85. un 88. pantu un tādēļ tiem turpmāk vajadzētu būt svarīgai lomai attiecībā uz Savienības drošības un aizsardzības politiku, arī pamatojoties uz starpparlamentāro konferenci (*IPC*) par kopējo ārpolitiku un drošības politiku un kopējo drošības un aizsardzības politiku (KĀDP/KDAP), kā noteikts Protokola Nr. 1 10. pantā,

Valdības darbības kontrole Eiropas jautājumos

1. uzskata, ka valstu parlamentu tiesību un pienākumu īstenošana, kas izriet no Lisabonas līguma, ir palielinājusi to nozīmi Eiropas konstitucionālajā sistēmā, tādējādi nodrošinot lielāku plurālismu, demokrātisko leģitimitāti un labāku Savienības darbību;
2. uzskata, ka valstu valdību pārskatatbildība valstu parlamentiem, kas atzīta LES 10. panta 2. punktā, ir valstu parlamentu palātu lomas stūrakmens Eiropas Savienībā; uzskata, ka valstu parlamenti ir partneri ES institucionālā līdzsvara saglabāšanā; mudina valstu parlamentus pilnībā izmantot savas Eiropas funkcijas, lai varētu tieši ietekmēt un kontrolēt Eiropas politikas saturu, jo īpaši uzraugot savu valstu valdības, kas darbojas kā Eiropadomes locekles; aicina valstu un reģionālo parlamentu deputātus veicināt Eiropas apziņu lēmumu pieņemšanā un atzīt ES politikas tiešo ietekmi uz saviem vēlētajiem; atzinīgi vērtē labo pieredzi, kas gūta sadarbībā starp valstu parlamentiem un Eiropas Parlamentu, un uzskata, ka valstu parlamentiem un Eiropas Parlamentam ir potenciāls kļūt par dabiskiem sabiedrotajiem, veidojot spēcīgāku ES parlamentāro dimensiju;
3. aicina dalībvalstis nodrošināt, ka valstu parlamentiem tiek atvēlēts pietiekami daudz laika, kapacitātes, resursu un vajadzīgās piekļuves informācijai, lai tie varētu pildīt savu konstitucionālo uzdevumu — kontrolēt un tādējādi leģitimizēt valstu valdību darbību, kad šīs valdības rīkojas Eiropas līmenī; atgādina, cik svarīga ir piekļuve informācijai, un atzīst, ka Padomei ir jāpieņem nepieciešamie dokumentu drošības pasākumi, vienlaikus nodrošinot, ka valstu parlamenti var veikt demokrātisku savu attiecīgo valdību kontroli, cita starpā nodrošinot piekļuvi Padomes tiesību aktu datubāzei, vienlaikus pilnībā ievērojot konfidencialitāti;
4. uzskata, ka ES iestāžu darba metožu un lēmumu pieņemšanas procesu pārredzamība ir

priekšnosacījums, lai valstu parlamentiem nodrošinātu no Līgumiem izrietošās institucionālās lomas efektīvu īstenošanu; tādēļ aicina publiskot dalībvalstu balsošanas rezultātus un nostājas Padomē; turklāt aicina valstu parlamentus pilnībā izmantot to attiecīgās kompetences, cita starpā, šajā nolūkā pielāgojot savu iekšējo organizāciju, laika grafikus un reglamentus, lai tie varētu to veikt; apņemas un mudina valstu parlamentus ieviest inovatīvākus un spēcīgākus sadarbības instrumentus politiskā un administratīvā līmenī, tostarp intensīvākus apmaiņas un dialoga veidus ar Eiropas politiskajām saimēm un politiskajām grupām;

5. rosina veidot pastiprinātu politisko dialogu starp Eiropas iestādēm un valstu parlamentiem un atgādina, ka lēmumi ir jāpieņem saskaņā ar konstitucionālajām kompetencēm, ES Līgumiem un ES *acquis* un ņemot vērā vietējo, reģionālo, valstu un Eiropas struktūru attiecīgo lēmumu pieņemšanas kompetenču skaidru sadalījumu;
6. norāda, ka Eiropas pusgada saskaņošana ar valstu parlamentu darba kārtībām varētu vēl vairāk veicināt ekonomikas politikas koordinēšanu, vienlaikus uzsverot, ka, īstenojot šādu saskaņošanu, nedrīkst neņemt vērā pašpārvaldes pilnvaras un katras parlamenta palātas konkrēto reglamentu;
7. aicina paredzēt valstu parlamentiem lielāku lomu saistībā ar valsts periodu dialogam par budžetu un ekonomikas politiku, kura laikā valstu parlamentu varētu sadarboties, apspriest un sniegt ieguldījumu Eiropas pusgadā, dodot savām valdībām mandātu to attiecībās ar Komisiju un Padomi;

Eiropas publiskās telpas izveide

8. šajā sakarā uzsver dažādu politisko partiju locekļu proporcionālas pārstāvības nozīmīgumu; tāpēc iesaka, lai valstu parlamentu delegācijas, kuras darbojas Eiropas iestādēs, atspoguļotu politisko daudzveidību;
9. norāda, ka parlamenta vairākuma saistošā griba būtu jāpauž valstu parlamentu sniegtajos atzinumos ABS ietvaros vai ārpus tās; tomēr atbalsta ideju valstu parlamentu politiskajam mazākumam dot iespēju izteikt savu atšķirīgo viedokli, ko tad varētu iekļaut šādu atzinumu pielikumos;
10. uzskata, ka mijiedarbību ar valstu parlamentiem var netieši stiprināt, dodot iespējas Eiropas politiskajām partijām; atkārtoti pauž jau izsenis pausto aicinājumu ļaut šīm partijām aktīvi iesaistīties dalībvalstu politiskajās jomās un atbalstīt to sastāvā esošās partijas gadījumos, kad tiek skarti ES jautājumi; aicina ātri pabeigt pārstrādāt Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 22. oktobra Regulu (ES, *Euratom*) Nr. 1141/2014 par Eiropas politisko partiju un Eiropas politisko fondu statusu un finansēšanu¹⁸, lai Eiropas politiskās partijas varētu atbalstīt savas dalībpartijas Eiropas Parlamenta vēlēšanu un referendumu kampaņu kampaņās par ES jautājumiem;
11. uzskata, ka ikgadējas Eiropas nedēļas izveide ļautu Eiropas Parlamenta deputātiem, komisāriem un Padomes prezidentūras ministriem stāties visu valstu un — attiecīgā gadījumā — reģionālo parlamentu priekšā, lai kopā ar valstu parlamentu deputātiem apspriestu un izskaidrotu Eiropas darba kārtību; ierosina sākt diskusiju par kopējas politiskas deklarācijas vai pamatnolīguma izstrādi starp valstu parlamentiem un Eiropas

¹⁸ OV L 317, 4.11.2014., 1. lpp.

Parlamentu par ierosinātās Eiropas nedēļas organizēšanu, lai nodrošinātu saskaņotāku sadarbības satvaru politiskā, institucionālā un administratīvā līmenī; uzskata, ka ierosinātajā Eiropas nedēļā būtu jāņem vērā pieredze, kas gūta pašreizējos un iepriekšējos forumos, piemēram, parlamentārajā nedēļā, ko rīko Eiropas pusgada konference, un *IPC* par stabilitāti, ekonomikas koordināciju un pārvaldību Eiropas Savienībā, kā arī *CoFoE*; turklāt pauž pārliecību, ka politisko saimju sanāksmes, kā arī tikšanās starp valsts un Eiropas politiskajām grupām un to iekšienē ES parlamentārās sadarbības kontekstā varētu sniegt pievienoto vērtību īstenu Eiropas politisko debašu veidā;

12. uzskata, ka kandidātvalstu parlamentu ciešāka iesaistīšana ir būtisks instruments, kā panākt, lai ES paplašināšanās stratēģija būtu sekmīga; ierosina ierosinātajā Eiropas nedēļā iesaistīt kandidātvalstu parlamentu pārstāvjus;

Atbalsts agrīnās brīdināšanas sistēmas reformai

13. uzsver, ka visbūtiskākā valstu parlamentu prerogatīva, ko paredz Lisabonas līgums, ir to spēja kontrolēt subsidiaritātes principa ievērošanu ES likumdošanas procedūru sākumposmā;
14. norāda, ka tādas procedūras kā “dzeltenās” vai “oranžās” kartītes netiek plaši izmantotas; ierosina, ka visām ES iestādēm un dalībvalstīm būtu jāvienojas par kopīgu izpratni attiecībā uz subsidiaritātes un proporcionālītātes principiem, kas sākotnēji pievienoti Amsterdamas līgumam, attiecīgo Eiropas Savienības Tiesas judikatūru un pašas Komisijas praksi; uzskata, ka šīs kopīgās izpratnes veidošanā būtu jāiekļauj visi subsidiaritātes elementi un to varētu veicināt ar jauniem sadarbības instrumentiem;
15. ņem vērā valstu parlamentu prasību pagarināt astoņu nedēļu periodu, kura laikā tie var iesniegt pamatotus atzinumus saskaņā ar Protokola Nr. 1 3. pantu; tomēr uzsver, ka pašreizējā Līgumā šāds pagarinājums nav paredzēts; norāda, ka Komisija, nosakot valstu parlamentiem paredzēto astoņu nedēļu periodu pamatotu atzinumu iesniegšanai, ietekmes mazināšanas nolūkā kopš 2019. gada sāka izslēgt svētku periodu gada beigās; tādēļ uzskata, ka divpadsmit nedēļu perioda ieviešana būtu jāskata nākamās Līguma pārskatīšanas laikā;
16. aicina valstu parlamentus savos galīgajos pamatotajos atzinumos, ko tie nosūta Parlamenta, Padomes un Komisijas priekšsēdētājiem, iekļaut reģionālo parlamentu ar likumdošanas pilnvarām pamatotus atzinumus gadījumos, kad tiek skartas reģionu ekskluzīvās kompetences;
17. ierosina izveidot sistēmu, ko dažkārt dēvē par “zaļās kartītes” procedūru, saskaņā ar kuru vismaz viena trešdaļa dalībvalstu parlamentu var pieprasīt, lai Komisija vai Eiropas Parlaments pēc tam, kad tam ir piešķirtas vispārējās tiesas iniciatīvas tiesības, iesniedz priekšlikumus, kuru mērķis ir pozitīvi ietekmēt Eiropas debates; šajā saistībā ierosina, ka Komisijai vai Eiropas Parlamentam varētu būt rīcības brīvība vai nu ņemt vērā šos priekšlikumus, vai sniegt oficiālu atbildi, norādot šādas rīcības iemeslus; norāda, ka šāda procedūra nevar sastāvēt no iniciatīvas tiesībām vai tiesībām atsaukt vai grozīt tiesību aktus, jo tā varētu graut Savienības metodi un kompetenču sadali valsts un Eiropas līmenī, tādējādi pārkāpjot Līgumus;

Informācijas saņemšanas tiesību īstenošana

18. atkārtoti apstiprina, ka LES 12. pants un Protokols Nr. 1 sniedz valstu parlamentiem tiesības saņemt informāciju tieši no Eiropas iestādēm; ierosina tiesības saņemt informāciju attiecināt arī uz reģionālajiem parlamentiem ar likumdošanas pilnvarām;
19. iesaka valstu parlamentiem savlaicīgi izmantot *IPEX* platformu, lai nodrošinātu valsts kontroles mehānisma agrīnu uzsākšanu; iesaka izmantot *IPEX* kā kanālu sistemātiskai informācijas apmaiņai un agrīnai brīdināšanai par bažām saistībā ar subsidiaritāti; atzinīgi vērtē atjaunināto *IPEX* pamatnostādņu versiju, kura tika apstiprināta ģenerālsekretāru sanāksmē 2023. gada februārī un kurā aprakstīta jaunā *IPEX* platformas versija un šīs jaunās versijas piedāvātās iespējas un rīki;

Labākas iestāžu sadarbības apsvēršana

20. ņem vērā pašreizējo sadarbību starp Eiropas Parlamentu un valstu parlamentiem Eiropas lietu komiteju konferencē (*COSAC*) un *IPC* par KĀDP, un LSKP 13. panta ietvaros; turklāt ņem vērā arī jaunākos parlamentārās sadarbības veidus, piemēram, Kopīgo parlamentārās uzraudzības grupu Eiropola jautājumos un *ICM* par *Eurojust* novērtēšanu; uzsver, ka šāda sadarbība būtu jāattīsta, pamatojoties uz vienprātības principu, informācijas apmaiņu un apspriešanos, lai valstu parlamenti īstenotu kontroli pār to attiecīgajām valdībām un administrācijām;
21. atgādina, ka pašreizējo attiecību sistēma starp Savienības un valstu parlamentiem būtu jāvienkāršo un jāsaskaņo, lai to padarītu efektīvāku un iedarbīgāku; šajā sakarā prasa pārskatīt saistības starp Savienību un tās dalībvalstu parlamentiem esošo platformu un forumu ietvaros ar mērķi stiprināt šīs attiecības un tās pielāgot pašreizējām vajadzībām; mudina Eiropas iestādes un reģionālos parlamentus ar likumdošanas pilnvarām aktīvāk iesaistīties un tiešāk savstarpēji mijiedarboties, vienlaikus pilnībā ievērojot valstu parlamentu lomu un kompetences;
22. norāda, ka politiskā un tehniskā dialoga pastiprināšana starp parlamenta komitejām, kā arī politiskajām grupām gan valstu, gan Eiropas līmenī būtu produktīvs solis pilnīgas parlamentu sadarbības virzienā; šajā nolūkā ierosina palielināt informētību valstu līmenī par iespējamiem sadarbības instrumentiem; tādēļ ierosina piešķirt papildu resursus šā mērķa sasniegšanai, cita starpā lai finansētu videokonferenču izmantošanu, darbinieku apmaiņu vai izmēģinājuma projektus;
23. atzīst ar Protokola Nr. 1 9. un 10. pantu izveidoto *ICM* nozīmi un “komiteju metodes” panākumus parlamentu sadarbībā; uzskata, ka labāku sadarbību starp iestādēm varētu panākt, ja Eiropas Parlamenta deputāti un valstu parlamenti vairāk atbilstu *ICM* un šīs sanāksmes sagatavotu, izmantojot ciešāku sadarbību; uzskata, ka reglamentu varētu mainīt, lai reglamentētu ciešākas sadarbības formas starp valstu parlamentiem un Eiropas Parlamentu, pilnībā ievērojot to institucionālās kompetences un to sadalījumu;
24. iesaka valstu parlamentus pilnībā iesaistīt KDAP nepārtrauktā uzlabošanā; uzskata, ka šāda iesaiste jāveicina ciešā sadarbībā ar Eiropas Parlamentu atbilstoši Protokola Nr. 1 10. pantam un pilnībā ievērojot valstu konstitūciju noteikumus attiecībā uz drošības un aizsardzības politiku; aicina valstu parlamentus detalizētāk izskatīt iespēju aizsardzības spējas noteikt par prioritāti ES līmenī, tostarp izmantojot valstu parlamentu pārstāvju un Eiropas Parlamenta deputātu kopīgās starpparlamentārās sanāksmes par KĀDP/KDAP un politisko dialogu;

25. atgādina, ka ir svarīgi uzlabot sadarbību un dialogu starp valstu parlamentiem un Eiropas Parlamentu par izmeklēšanas tiesībām;

o

o o

26. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei, Komisijai, kā arī dalībvalstu valdībām un parlamentiem.

**INFORMĀCIJA PAR PIENĒMŠANU
ATBILDĪGAJĀ KOMITEJĀ**

Pieņemšanas datums	7.12.2023
Galīgais balsojums	+: 17 -: 1 0: 2
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Gerolf Annemans, Damian Boeselager, Włodzimierz Cimoszewicz, Salvatore De Meo, Charles Goerens, Sandro Gozi, Max Orville, Antonio Maria Rinaldi, Domènec Ruiz Devesa, Jacek Saryusz-Wolski, Helmut Scholz, Pedro Silva Pereira, Sven Simon, Guy Verhofstadt, Rainer Wieland
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Mercedes Bresso, Christian Doleschal, Pascal Durand, Maite Pagazaurtundúa
Aizstājēji (209. panta 7. punkts), kas bija klāt galīgajā balsošanā	Javier Zarzalejos

**ATBILDĪGĀS KOMITEJAS
GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAKSTA**

17	+
PPE	Salvatore De Meo, Christian Doleschal, Sven Simon, Rainer Wieland, Javier Zarzalejos
Renew	Sandro Gozi, Max Orville, Maite Pagazaurtundúa, Guy Verhofstadt
S&D	Gabriele Bischoff, Mercedes Bresso, Włodzimierz Cimoszewicz, Pascal Durand, Domènec Ruiz Devesa, Pedro Silva Pereira
The Left	Helmut Scholz
Verts/ALE	Damian Boeselager

1	-
ECR	Jacek Saryusz-Wolski

2	0
ID	Gerolf Annemans, Antonio Maria Rinaldi

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums:

+ : par

- : pret

0 : atturas